

<<.... ภาพ ภิกษุสันดานกา

เป็นภาพพระสงฆ์สองรูปปากยาวแหลมเหมือนอีกา นุ่งเพียงสบงเปลือยท่อนบน สักยันต์ทั่วตัว นั่งสูมหัวชนกัน ในยามมีทั้งสายประจำและกุมารทอง มีอีกาเกาะตามตัว อยู่ในกิริยาคล้ายกับกำลังสาละวนแย่งหรือแบ่งของในบาตรกัน

ภาพ หมา-มนุษย์ .....>>

สุนัขตัวเมียมีหน้าตามีนมเหมือนคน มีอีกาเกาะกินหนองตัวโตอยู่บนหลัง ยืนอยู่ข้าง สุนัขตัวผู้มีหน้าตา มือและเท้าเหมือนคนห่มจีวรพระสงฆ์ นอนตาปรือ กิริยาหมอบเหมือนสุนัข ร่างกายสักยันต์ทั่วตัวไม่เว้นแม้แต่ฝ่าเท้า มีอีกาเกาะตามตัว

หมายเหตุ ทั้งสองภาพล้วนวาดบนผ้าจีวรของพระสงฆ์แทนผืนผ้าใบ

ทั้งสองภาพล้วนเป็นภาพจากฝีมือ นายอนุพงษ์ จันทร ส่งเข้าประกวดพร้อมกัน มีแต่ภาพ ภิกษุสันดานกาเท่านั้นที่ถูกใจกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเป็นภาพที่ชนะการประกวดผลงานศิลปกรรม ได้รับรางวัลประกาศนียบัตรเกียรติคุณอันดับ ๑ เหรียญทองประเทศจิตรกรรม จากการแข่งขันศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๕๓ ในปี พ.ศ.๒๕๕๐

ภาพนี้ได้นำออกแสดงในงานแสดงศิลปกรรมแห่งชาติซึ่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พลเรือตรีหม่อมหลวงอัสนี ปราโมช องคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ ไปเปิดงานในวันพฤหัสบดี

ที่ ๖ กันยายน เวลา ๑๕.๐๐ น. ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ ๖ รอบพระชนมพรรษา มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จ.นครปฐม

จากภาพภิกษุสันดานกา ที่ได้นำออกแสดงครั้งนี้ ทำให้เกิดปฏิกิริยาทั้งชื่นชม และประณาม ต่อต้านจากพุทธศาสนิกชนมากมาย และได้มีการร้องเรียนจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน กลุ่มคณะสงฆ์ ไปยังมหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้จัดการประกวด ขอให้ถอดถอนรางวัลจากนายอนุพงษ์ จันทร และงดการจัดแสดงภาพ “ภิกษุสันดานกา”

เจตนาที่วาดภาพนี้เพื่ออะไร?

สื่ออะไร? ต้องฟังความจากนาย อนุพงษ์ จันทร ผู้วาดภาพนี้เอง

นายอนุพงษ์ จันทร ศิลปินเจ้าของภาพ ภิกษุสันดานกา ยัน “ไม่มีเจตนาลบลู่ศาสนา ระบุเป็นงานศิลปะเชิงพุทธ มุ่งสะท้อนเรื่องราวบุญคุณโทษ วิจาร์ณมารศาสนาแอบแฝงมากับผ้าเหลือง” ภาพภิกษุสันดานกา มีผู้วิจารณ์มากมายจากผู้ที่มีหน้าที่ และมีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งชื่นชม และ ต่อต้าน ต่างก็ได้ให้เหตุผลต่าง ๆ กัน ดังนี้

นางจุฬารัตน์ บุญยากร ผอ.สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.) กล่าวว่า สำนักพุทธฯทำหนังสือถึงนายวีระ โรจน์พจนรัตน์ ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม และมหาวิทยาลัยศิลปากร เนื่องจากเห็นว่าเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งขอให้พิจารณาแก้ไขให้เหมาะสม ทั้งนี้โดยส่วนตัวเห็นว่า พระสงฆ์เป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของประชาชน ถึงแม้จะเป็นงานศิลปะ แต่ถ้าไม่เกิดให้ก่อความรู้ในทางที่ดี ส่งผลกระทบต่อจิตใจประชาชน พระสงฆ์ โดยภาพรวมถือว่าไม่เหมาะสม

นายสมชาย สุรชาติริ โฆษก สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กล่าวว่า

“การตีความของนายอนุพงษ์ นำเสนอออกมาเป็นภาพที่รุนแรงเกินกว่าที่มีในพระสูตร และกระทบกระเทือนจิตใจพุทธศาสนิกชน ซึ่งตั้งแต่อดีต การนำเสนอภาพเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา จะเป็นภาพในเชิงสร้างสรรค์ และให้ชาวพุทธปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ตามหลักคำสอน”

คุณหญิงไขศรี ศรีอรุณ รมว.วัฒนธรรมฯ กล่าวว่า กลุ่มผู้ประท้วงมายื่นหนังสือต่อตนเองแล้ว โดยก่อนหน้านั้น พล.อ.ปรีชา โรจน์แสน ประธานคณะกรรมการการศาสนา จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ทำหนังสือมายังวธ.ให้ช่วยดูแลเรื่องภาพภิกษุสันดานกา โดยให้มีมติทั้งตั้ง 4 ข้อ ได้แก่

๑. ขอคณะกรรมการทบทวนผลการตัดสิน
๒. ขอให้นายอนุพงษ์ จันทร แสดงความรับผิดชอบ และหวังว่าจะไม่สร้างสรรค์ผลงานเช่นนี้อีก
๓. ขอให้คณะกรรมการงดประชาสัมพันธ์ที่มีภาพดังกล่าวทุกรูปแบบ
๔. ขอให้ข้อสังเกตแก่บรรดาศิลปิน

ซึ่งมักสร้างผลงานกระทบกระเทือนดูหมิ่น ควรต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย เพราะหากไม่ท้วงติงก็จะทำอะไรแบบไม่มีขอบเขต

นายวิจิตร ศรีสอาน รมว.ศึกษาธิการ กล่าวว่า “คงต้องแยกกันระหว่างการประกวดภาพ และการเผยแพร่ เพราะไม่ใช่ว่าพระไม่เห็นด้วยกับภาพนั้นในเชิงของการวาดภาพ และการให้รางวัล แต่เข้าใจว่ามาประท้วงเพราะภาพนั้นสื่อความหมายไปในทางที่ทำให้เสียหายต่อวงการสงฆ์ อย่างไรก็ตามการที่นำภาพออกมาเผยแพร่ และภาพนั้นเกิดผลกระทบ กลุ่มที่ได้รับผลกระทบก็มีสิทธิร้องเรียน ซึ่งพระออกมาร้องเรียนเพียงเพื่อไม่ให้แสดงภาพนี้เท่านั้น ดังนั้นจึงเป็นเรื่องของมหาวิทยาลัยศิลปากรต้องพิจารณาว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อไป คนรอฟังอยู่เช่นกัน”

ขณะเดียวกันมีการตอบโต้ทำทนายจากศิลปินผู้ยื่นขอภาพนี้มากมาย ดังเช่น

นายนิวัตร กองเพียร ศิลปินผู้เชี่ยวชาญภาพผู้หญิงแก่ผ้า (นู้ด) ได้ให้ความเห็นตอนหนึ่งว่า “เจตนาเขาก็สอนพระนั่นแหละ แต่พระไม่รู้ ไม่เรียน เอาแต่เรื่องทางโลก ไม่สนใจทางธรรม วัดตัวเองมีศิลปะที่งดงามและขัดเกลาคิดใจให้เบิกบานกลับไม่ดูแลไม่เห็น แต่ออกมายุ่งกับทางโลกที่เขามีเจตนาดีจะช่วยให้คนเข้าใจพระมากขึ้น ด้วยงานศิลปะที่ล้ำเลิศ เขาไม่ได้เขียนให้พระดู เขาเขียนให้คนทั่วไปได้ดู ได้รู้ว่าพระก็ไม่ใช่ผู้วิเศษ ขาดhiriโอดตปปะดังที่พระพุทธรเจ้าท่านทรงยกเรื่องหมาจิ้งรี้อนมาสอนเอาไว้ ขอให้พระกลับไปวัดและศึกษาเรื่องตัวเองให้ถ่องแท้ ก่อนที่จะออกมาคัดค้านหรือต่อต้านคนอื่น”

ถวัลย์ ดัชนี >>

นายถวัลย์ ดัชนี กล่าวว่า “ผมอยากถามว่าทำไมพระกลุ่มนี้ไม่ไปเรียกร้องหรือแก้ปัญหพระที่ออกมาแก่ผ้า มั่วสีกา หรือใช้มีดกรีดร่างกาย หลอกหลวงประชาชน หรือโค่นจี้จุดจิ้งร้อนตัวเกินไป หรือเป็นพวกอยากดัง จึงต้องทำตัวเป็นข่าวดู หากจะฟ้องก็ยื่นคดีให้ฟ้องได้ทุกศาล หรือว่าจะไปฟ้องจตุคาม ศาลเจ้าแม่กวนอิม พระอินทร์ พระอิศวร ก็เชิญ ผมไม่สนใจ แต่เห็นว่าพระกลุ่มนี้ไม่เหมาะสมในสมณะ และเป็นพระหน้าเดิมที่ออกมาเดินขบวนเรียกร้องการบรรจุพระพุทธรศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ”

นายประหัต พงษ์ดำ ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (ภาพพิมพ์) พ.ศ.2541 หนึ่งในคณะกรรมการตัดสินฯ กล่าวว่า “ผมยืนยันว่าการตัดสินของคณะกรรมการมีการพิจารณาแล้วว่า ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อสังคม ไม่ลามกอนาจาร ซึ่งภาพลึกลับสันดานกา ถือเป็นภาพที่ชี้ให้เห็นความเป็นจริงในสังคม โดยเฉพาะคนที่อาศัยผ้าเหลืองแล้วประพฤติตัวไม่เหมาะสม”

ม.ศิลปากร สรุปข้อร้องเรียนผลงานศิลปกรรม "ภิกษุสันดานกา"

ผลจากการร้องเรียนเรียนให้ระงับรางวัล และการแสดงภาพ “ภิกษุสันดานกา” ไปยังมหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้จัดการประกวดครั้งนี้ ได้รับคำตอบด้วยเหตุผลที่กล่าวมาและอ้างกรรมการตัดสินภาพผู้ทรงคุณวุฒิ ดังมีข้อความโดยย่อ ดังนี้

๑. ภาพภิกษุสันดานกา เป็นการสร้างสรรค์เพื่อเตือนสติแก่นักคิดในสังคมตามคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มิได้มีเจตนาที่จะเหยียดหลาม ลบหลู่คูหมิ่น พระสงฆ์ และพระพุทธศาสนาแต่อย่างใด
๒. มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยคณะกรรมการคัดเลือกตัดสินรางวัลไม่สามารถระงับการให้รางวัลแก่ผู้ได้รับรางวัลในครั้งนี้ เนื่องจากกระบวนการพิจารณามีหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการอย่างละเอียดรอบคอบ และมีมาตรฐานในระดับสูง นอกจากนี้ คณะกรรมการพิจารณาแล้วว่าภาพดังกล่าวนี้มิได้หมิ่นศาสนา แต่ประการใด แต่ศิลปินต้องการสื่อให้มองเห็นสิ่งไม่ดีงามที่กำลังทำลายพุทธศาสนาอยู่ทุก วันนี้ ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกและตัดสินรางวัลในครั้งนี้ ประกอบด้วย

ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านศิลปะในสาขาต่าง ๆ ดังมีรายนามดังต่อไปนี้

• ศาสตราจารย์เกียรติคุณประหยัด พงษ์คำ ศิลปินแห่งชาติและศิลปินชั้นเยี่ยม	กรรมการ
• นายถวัลย์ ดัชนี ศิลปินแห่งชาติ	กรรมการ
• อาจารย์พิชัย นิรันต์ ศิลปินแห่งชาติ	กรรมการ
• อาจารย์อินสนธิ วงศ์สาม ศิลปินแห่งชาติ	กรรมการ
• อาจารย์นนทิวรรธน จันทนะพะลิน ศิลปินแห่งชาติ	กรรมการ
• ศาสตราจารย์เกียรติศักดิ์ ชานนารถ ศิลปินแห่งชาติและศิลปินชั้นเยี่ยม	กรรมการ
• รองศาสตราจารย์อิทธิพล ตั้ง โลก ศิลปินชั้นเยี่ยม	กรรมการ
• ศาสตราจารย์เดชา วราชน ศิลปินชั้นเยี่ยม	กรรมการ
• รองศาสตราจารย์เข็มรัตน์ กองสุข ศิลปินชั้นเยี่ยม	กรรมการ
• ศาสตราจารย์ ดร.สันติ เล็กสุขุม นักวิชาการศิลปะ	กรรมการ
• ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพร รอดบุญ นักวิชาการศิลปะ	กรรมการ
• ศาสตราจารย์วิโชค มุกดามณี นักวิชาการศิลปะ	กรรมการ
• รองศาสตราจารย์สุรศักดิ์ เจริญวงศ์ นักวิชาการศิลปะ	กรรมการ

๑. เนื่องจากการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ เป็นการจัดแสดงเพื่อเผยแพร่ผลงานศิลปะสู่สาธารณชน ดังนั้น จึงเห็นควรจะสอบถามข้อมูลและความคิดเห็นจากพระชั้นผู้ใหญ่ / พระนักปฏิบัติ / พระผู้นำทางศาสนา นักปราชญ์ ราชบัณฑิต ทางด้านศาสนา ตลอดจนบุคคลหลากหลายกลุ่มเกี่ยวกับภาพดังกล่าว เพื่อนำข้อคิดเห็นมาจัดพิมพ์เป็นเอกสารเผยแพร่สู่สาธารณชนให้เร็วที่สุด

ใครผิด? ใครถูก?

เรื่องนี้เป็นปรอทวัดวิถีคิด วัดการพัฒนาพุทธจริยและความเป็นพุทธศาสนิกชนของไทยได้อย่างดี
เรื่องนี้เห็นกันอยู่ว่า ไม่มีใครอยากจะออกมาให้ความเห็นคัดค้านภาพวาดนี้ เพราะเป็นเรื่องเปลืองตัว แต่
ก็เป็นเรื่องจำเป็นความอยู่รอดของพระพุทธศาสนาในอนาคต ผู้เขียนไม่อาจจะเลี้ยงหรือโอดเคียด
พระพุทธศาสนาที่ตกอยู่ในสถานการณ์เช่นนี้ได้

จากความเห็นของทั้งฝ่ายสนับสนุนภาพเจ้าปัญหา กับฝ่ายไม่เห็นด้วย ที่ได้นำมาขึ้นเป็นเพียงส่วนหนึ่ง
กระแสในกระแสที่คลอบอยู่ในสังคมไทย

ต่อไปนี้ผู้เขียนจะนำปัญหาความขัดแย้งนี้มาเป็นกรณีศึกษา และเป็นโอกาสที่จะนำพุทธปรัชญามาให้
ท่านผู้อ่านได้พิจารณา เสริม สติ และ ปัญญา

ผู้เขียนมีความเห็นว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ต่างฝ่ายต่างก็มีเจตนาตีบนพื้นฐานภายในกรอบของสังคมที่
ตนเองกำเนิด ด้วยสิ่งแวดล้อมที่ตนเองเติบโตและฝังตัวอยู่จนเป็นทัศนคติฝังใจ มีเจตนาตีในกรอบที่ตนเองได้
รับรู้จากสังคมรอบข้างที่เป็นกระแสนิยมจิตใจให้คล้อยตาม

เรื่องนี้จะมาพิจารณาในความถูกหรือผิด ผู้เขียนขอเน้นความเป็นห่วงในสถานการณ์ที่เป็นผล
สืบเนื่องจากภาพที่ได้รับรางวัลเหรียญทองครั้งนี้

เรื่องนี้เป็นหัวข้อที่ ๑ ในเมื่อภาพเช่นนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิให้ได้รับรางวัลอันดับ ๑
เหรียญทอง และเงินรางวัลอีก ๑๒๐,๐๐๐ บาท (แสนสองหมื่นบาท) ก็กับการยื่นข้ออย่างหนักแน่นจากสถาบัน
มหาวิทยาลัยศิลปากรว่าเป็นเรื่องที่ต้องได้แล้ว

นั่นหมายถึงภาพของนายอนุพงษ์ จันทรผู้วาดภาพนี้ทุกภาพจะต้องขายได้ราคา และทราบว่ายานอนุ
พงษ์ฯ ได้วาดภาพลักษณะเช่นนี้อยู่อีกมาก คงจะได้เงินมากมายในการนี้

เรื่องขายได้เท่าใด มากมายแค่ไหนมิใช่เป็นเรื่องที่ต้องพูดถึง แต่นำเป็นห่วงว่าทั้งเงิน เกียรติยศและความ
ถูกต้องที่สถาบันฯรับรอง จะทำให้เกิด “ลัทธิเอาอย่าง” ขึ้น

ต่อไปนี้มีภาพเช่นนี้ออกมามากมายจะทำให้เกิด “เรื่องนำเป็นหัวข้อที่สอง” ซึ่งจะได้พูดในโอกาสต่อไป

สำหรับเรื่องนำเป็นหัวข้อที่หนึ่งได้เกิดขึ้นแล้วในเวลาถัดมา คือ ภาพ “พระสองพระ” แต่คราวนี้จากที่เห็น
คนออกมาแสดงความเห็นตำหนิพระสงฆ์กันมาก และฝ่ายพุทธศาสนิกชนไม่สามารถยับยั้งถอนรางวัล และมี
สถาบันผู้ใหญ่งานผู้ทรงคุณวุฒิสันับสนุนก็เลยเหลิง! ลืมตัว! จิตรกรผู้วาดภาพนี้ก็เลยออกมาแสดงพลังผู้ทรงสิทธิ
ของศิลปิน ประท้วงที่ผู้ให้การสนับสนุนที่ไม่ให้นำภาพนี้ออกแสดง ดังมีรายละเอียดจากข่าวดังนี้

ประท้วงมูลนิธิปูนซีเมนต์ไทย เหตุไม่แสดงภาพ “ดูพระ”

กลายเป็นเรื่องเป็นราวขึ้นมาอีกเป็นกรณีที่สองจนได้ สำหรับผลงานศิลปะที่มีภาพพระภิกษุเข้าไปเกี่ยวข้อง หลังจากภาพ “ภิกษุ สันดานกา” ของ อนุพงษ์ จันทร เจ้าของรางวัลเหรียญทอง ศิลปกรรมแห่งชาติ ปีล่าสุด ถูกประท้วง โดยพระสงฆ์และประชาชนกลุ่มหนึ่ง ว่าภาพของอนุพงษ์มีเนื้อหาไม่เหมาะสม ทำให้พระสงฆ์เสื่อมเสีย จนสร้างชื่อให้ศิลปินและผลงานท่ามกลางภาวะอันวิกฤต

<< ภาพพระต้องพระ

ล่าสุดกำลังจะมีอีกกรณีเกิดขึ้น แต่แตกต่างตรงที่เป็นการออกมาประท้วงโดยฝ่ายศิลปินเอง ซึ่งผู้ประท้วงคือ **วิทิต เสมบุตร** นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เจ้าของผลงานภาพเขียนชื่อ “ดูพระ” ซึ่งเพิ่งได้ได้รับรางวัลดีเด่นจากเวทีประกวด Young Thai Artist Award 2007

ทว่าผลงานของเจ้าตัวถูกดัดให้นำไปแสดงในนิทรรศการแสดงผลงานที่ได้รับรางวัลในสาขาต่างๆ จากเวทีดังกล่าว ที่เพิ่งจัดแสดงไประลอกแรก ณ ศูนย์การค้า ดิ เอสพลาเนด และจะมีกำหนดจัดแสดงอีกครั้ง ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ถนอมเจ้าฟ้า ซึ่งได้สร้างความไม่พอใจให้แก่เจ้าของผลงาน และมีความคิดที่จะขอรับคืนผลงานและคืนรางวัล ซึ่งประกอบด้วยโล่ พร้อมเงินรางวัล 5 หมื่นบาทและทุนการศึกษาอีก 2 ปีๆ ละ 2 หมื่นบาทคืนให้แก่ มูลนิธิปูนซีเมนต์ไทย ในฐานะผู้จัดการประกวด

ในวันที่ 24 ตุลาคม เวลา 14.00 น. วิทิตและกลุ่มเพื่อน ตลอดจนพรรคศิลปิน(นำโดย **วสันต์ สิทธิเขตต์**), เครือข่ายศิลปินแห่งประเทศไทย(นำโดย **จุมพล อภิสุข**) และนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร จะรวมตัวกันไปประท้วง ณ มูลนิธิปูนซีเมนต์ไทย ย่านบางซื่อ โดยการประท้วงครั้งนี้เป็นการประท้วงที่จะนำคำประณามไปมอบให้พร้อมคำชื่นชม

คำประณามมีความว่า... ขอประณาม มูลนิธิซีเมนต์ไทย ในฐานะผู้จัดการประกวด ที่ขาด “ความกล้าหาญทางจริยธรรม” โดยยอมตกอยู่ใต้อิทธิพลของความหวาดกลัว ถึงขั้นไม่กล้าแสดงภาพที่ได้รับรางวัล เท่ากับว่ามูลนิธิฯ แสดงให้เห็นว่ามูลนิธิฯ มิได้มีความจริงจังต่อการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การแสดงออกทางศิลปกรรมของเยาวชนไทย อย่างที่ได้โฆษณาประชาสัมพันธ์มาตลอด

คำชื่นชมมีความว่า... ขอชื่นชมคณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นคณะกรรมการตัดสินรางวัลครั้งนี้ ที่เลือกผลงาน ‘ดูพระ’ ให้ได้รับรางวัลดีเด่น แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการชุดนี้มี “จิตสำนึก” มีความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ประการหนึ่งของงานศิลปะ นั่นคือการสะท้อน วิพากษ์วิจารณ์ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาทางสังคม

*****

เหตุการณ์จะจบลงเช่นไร จะเป็นกรณียึดเยื่อที่ถูกพูดถึงอีกหรือไม่ โปรดติดตาม
โดย ผู้จัดการออนไลน์ 22 ตุลาคม 2550 16:28 น.

เรื่องนี้เป็นอุทาหรณ์ว่า ในเมื่อ ได้เกียรติยศ ชื่อเสียง และความถูกต้องที่สถาบันระดับชาติให้การรับรอง และเงินอีกมากมายที่จะตามมา ก็เป็นธรรมดาที่จะต้องเกิด “ลัทธิเอาอย่าง” ขึ้น เช่นเดียวกับที่เกษตรกรแห่กันปลูกพืชการเกษตรเพราะราคาดี ในที่สุดผลิตผลนั้นล้นตลาดทำให้มีผลกระทบต่อราคา

แต่เรื่องพืชผลเป็นเรื่องเฉพาะกลุ่ม แต่ศาสนาเป็นเรื่องของสังคมส่วนรวม ถ้ามีผลิตผลประเภทนี้ออกเต็มตลาดจะมีผลกระทบต่อคุณธรรมของเยาวชนลูกหลานเราเองนั่นแหละ

สำหรับผู้เขียนแล้ว คิดว่าปัญหานี้ไม่ควรอย่างยิ่งที่จะนำมาพิจารณาหรือนำมาแก้ไขปัญหาในแง่ของกฎหมาย เพราะความ “ผิด” และ “ถูก” จะเป็นการถ่างแผลในจิตใจของสังคมให้เหวอยิ่งขึ้น ใช้พุทธปรัชญานี้แหละดีเกินพอแล้ว

ผู้เขียนขอแสดงความเห็นของปราชญ์ผู้รอบรู้พุทธธรรม ผู้ให้ความสว่าง ปัญญา และอบอุ่นเปรียบดังแสงอาทิตย์เมื่อเปรียบกับแสงหิ่งห้อยของผู้เขียนมาให้ท่านได้เรียนรู้ ดังนั้นข้อคิดของ “พระพรหมคุณาภรณ์” ที่ท่านเจ้าคุณฯ ได้พูดบันทึกไว้เป็นชีวิตี ธรรมบรรยาย ชุด “มองสิบชั้น ดูลิบด้าน จะเห็นภาพหมา-นุษย์ และสันดานกา” ซึ่งมีสาระที่ทำให้พวกเราทุกคนที่อยู่ในอารมณ์โกรธ หรือ สะใจที่พระถูกประนาม ล้วนก็ด้วยความรักและห่วงหาต่อพระพุทธศาสนา จะได้ “พุทธสติ” และ “พุทธปัญญา” ด้วยธรรมบรรยายของท่านเจ้าคุณฯครั้งนี้

บทความต่อไปนี้ ผู้เขียนได้คัดย่อเฉพาะใจความสำคัญเพื่อให้มิให้ยาวจนเกินเนื้อที่ที่ตั้งใจที่จะทำเป็นพ็อกเก็ตบุ๊ก

มองสิบชั้น ดูลิบด้าน จะเห็นภาพหมา-นุษย์ สันดานกา

**ธรรมบรรยาย ชุด “มองสิบชั้น ดูลิบด้าน จะเห็นภาพหมา-นุษย์ สันดานกา”
โดย พระพรหมคุณาภรณ์ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๐**

เจตนาที่รอดู

ตามที่ได้อ้างว่าการวาดภาพนี้ เป็นเจตนาที่ดี เรื่องเจตนาดีแต่ผิดพลาดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์มีมากมาย ต้องมาพิจารณากันอีกชั้นหนึ่งในเรื่อง สติ และปัญญา มิใช่แค่รู้เรื่องที่ตนเองทำแต่รู้ไปถึงผลลัพธ์ ว่าเกิดผลอะไรกระทบกระเทือนอะไร? มีผลดี ผลเสียกระทบกระเทือนอย่างไร?

ในเรื่องของ “เจตนา” ท่านเจ้าคุณฯ ได้กล่าวว่า **“แต่การกระทำบางอย่างนี้แหละครั้งเดียวยังไม่ขัด ต้องมีการกระทำอื่นมาหนุน ว่า...มีเจตนาอย่างไรแน่ ดูการกระทำครั้งนี้ไม่ออก ต้องดูการกระทำหลายครั้ง จึงจะพิสูจน์เจตนาได้... ใช่มั้ย? เพราะฉะนั้น มันไม่ใช่ว่าอยู่ๆพูดแค่ขึ้นเดียวแล้วจบ มันไม่จบหรอก ต้องดู”**

ในขั้นสติ ปัญญา ว่าสติมีความรอบคอบหรือไม่ ส่วนปัญญาจะมีความรู้ เข้าใจ และรู้เท่าถึงการเป็นต้น เป็นการพิจารณาเพื่อความไม่ประมาท ถ้าเกิดการใดขึ้นนั้นเป็นผลร้ายต่อสังคมส่วนรวม

เรื่องนี้เกี่ยวกับพระศาสนา เป็นสถาบันสำคัญของชาติ แต่รวมแล้วเป็นเรื่องใหญ่ของสังคม ดังนั้นต้องพิจารณาด้วยความไม่ประมาท

ในแง่ของเจตนา ท่านเป็นศิลปิน ทำโดยเห็นว่าเป็นเรื่องศิลปะสะท้อนภาพสังคม ท่านก็บอกว่าท่านเป็นชาวพุทธถ้าเป็นศิลปินที่มีใจชาวพุทธแค่บอกว่าวาดเพื่อเป็นการสะท้อนสังคมก็พอ แต่ถ้าเป็นพุทธต้องคิดมากกว่านั้น ต้องมองถึงมีผลอย่างไรต่อพระพุทธศาสนา

ในฐานะชาวพุทธ ต้องมีความรับผิดชอบต่อพระพุทธศาสนา ต้องมองไปว่าเกิดผลอะไรต่อพระพุทธศาสนา ถ้ามีเจตนาดีต่อพระศาสนาจริงต้องมีขั้นตอนว่าต่อไปนี้จะทำอะไรต่อ เพื่อให้มั่นใจว่าการวาดภาพนี้มีเจตนาดีเพื่อประโยชน์แก่พุทธศาสนาจริงๆ

ท่านเจ้าคุณได้ให้ความเห็นในกรณีผู้เขียนอ้างเจตนาดีต่อพระพุทธศาสนาว่า “อันนี้น่าจะต้องพิสูจน์เจตนาของตัวเอง ขั้นตอนนี้ก็ยิ่งทิ้งไว้ยังรอการพิสูจน์ รอการพิสูจน์เจตนาของชาวพุทธ ว่าท่านมีความปรารถนาดีต่อพุทธศาสนาทำในฐานะชาวพุทธ”

ฝ่ายที่ค้านภาพนี้ กับ ฝ่ายศิลปินผู้วาดต่างก็มีความปรารถนาดีต่อพระพุทธศาสนาเหมือนกัน ก็ควรที่จะร่วมมือกัน มาพูดคุยกันที่จะทำเพื่อพระพุทธศาสนา ต่างก็ให้คำแนะนำกัน ช่วยกันปิดช่องที่จะทำให้เกิดโทษแก่พระพุทธศาสนา ก็เป็นการพิสูจน์เจตนาได้

ท่านเจ้าคุณฯ ได้ให้ “สติ” แก่ทั้งสองฝ่ายทั้งผู้ค้านและผู้เขียนภาพนี้ว่า

“ไม่ใช่ไปมัวเถียงมัวตำมัวว่า กันอยู่แต่ควรจะเดินหน้าไป มาร่วมมือมาทำอะไรให้แสดงให้สังคมประจักษ์เสียว่า เอ้อฉันทำด้วยปรารถนาดีเพื่อพระพุทธศาสนา อันนี้ก็เป็นเรื่องในแง่หนึ่งมันก็รอพิสูจน์ รอพิสูจน์ว่าท่านทำมีใจเฉพาะแค่เป็นศิลปิน แต่ท่านเป็นชาวพุทธด้วย”

*****

ในกรณีที่มีการกล่าวโต้ระหว่างศิลปินวาดภาพกับผู้คัดค้าน และการกล่าวอ้างจากด้านผู้สนับสนุนว่าภาพนี้เป็นการ “ตักเตือนพระสงฆ์” ท่านเจ้าคุณได้ให้ สติ ด้วยเหตุผลซึ่งเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ดังนี้

ตักเตือนหรือซ้ำเติม

ท่านเจ้าคุณฯ ได้อธิบายถึงปัญหาของพระสงฆ์ที่กำลังเป็นอยู่ ท่านได้กล่าวว่า.....
“สิ่งทั้งหลายในสังคมเป็นเหตุปัจจัยแก่กัน นั่นหมายความว่า สงฆ์ก็มาจากชาวบ้าน เมื่อยามที่สถาบันศาสนาเสื่อมโทรม ตัวสถาบันก็แยกอยู่แล้ว สังคมยังสร้างผลิตผลเลวๆมาให้อีก คนจากสังคมที่แยกนี้แหละที่เข้ามาแอบแฝงหาผลประโยชน์จากพระศาสนาและมีมากด้วย”

พระพรหมคุณาภรณ์ได้กล่าวต่อ ว่า

“เพราะฉะนั้น แม้แต่ภาพที่มองพระที่เสียหายนี่จะต้องมองสองแง่ ถ้ามองในฐานะเป็นพระนี่ถูกหรือเปล่า? ถ้าหากจะมองในแง่ผลผลิตของสังคมไทยที่เสื่อมโทรมเต็มที่แล้วเข้ามาทำลายพระศาสนา... ถูกไม่ถูก? ถ้าในแง่นี้ต้องกลับไปตีสังคมไทย.. นี่คือผลผลิตของสังคมไทยที่เข้ามาทำให้พระศาสนาย่อยยับ แล้วทำไมท่านไม่รับผิดชอบ”

“ถ้ามองย้อนหลังไปในรัตนโกสินทร์ พระเจ้าแผ่นดินท่านมีความรับผิดชอบต่อพระพุทธศาสนา ถ้าหากมีคนเข้าไปบวชแอบแฝงในพระศาสนา ถ้าบวชแล้วไม่ศึกษาเล่าเรียนท่านก็มีมาตรการจับสึก”

ท่านเจ้าคุณได้ยกตัวอย่างกฎหมายในรัชกาลที่ ๑ ที่เรียกว่ากฎหมายตราสามดวง มีกฎหมายข้อหนึ่ง ว่า “ผู้ที่ไปบวชเป็นเณรเป็นพระแล้วไม่เล่าเรียนธรรมวินัย อยู่ไปเอาแต่เรื่องฤทธิปาฏิหาริย์ให้ไปจับตัวมา แล้วก็ถ้าไม่สมควร..ให้จับสึก แล้วก็เอาโทษกับบิดา เอาโทษกับอุปัชฌาย์อาจารย์ เอาโทษกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน อันนี้ลองพิจารณา โบราณเขาประสบบัญหามาก่อนแล้ว”

ท่านเจ้าคุณได้กล่าวถึงศาสนาของเราเป็นศาสนาเสรี ไม่เหมือนศาสนาบางศาสนาผู้ที่บวชต้องให้องค์กรศาสนาคัดกรองตัดสินว่าจะให้บวชหรือไม่

“แม้แต่การบวชแล้วสึกนี่เป็นการเปิดโอกาสให้กุลบุตรได้มีประโยชน์จากพุทธศาสนา ในเมื่อเปิดกว้างเช่นนี้ ทางองค์กรจะต้องเข้มแข็ง เมื่อรับเข้ามาแล้วจะต้องมีการศึกษาเล่าเรียนกันอย่างจริงจัง และทางรัฐเมื่อเห็นว่าพระศาสนาเป็นประโยชน์จะต้องเข้ามาดูแล จัดการเอาคนที่แอบแฝงหาประโยชน์จากพระศาสนาออกไป ดังเช่นที่พระเจ้าอโศกมหาราชทรงได้ทรงแก้ไขไปแล้ว”

“รัฐจะต้องดูแลมิให้ประชาชนหรือคนของรัฐฯ แฝงตัวเข้ามาทำลายพระศาสนาเพราะพระสงฆ์ไม่มีอำนาจ ดังนั้น รัฐและประชาชนจะต้องเป็นหูเป็นตา เอาคนเหล่านี้ออกไป”

“แสดงว่า... ผู้ที่วาดภาพนี้มีได้รู้ภูมิหลังเรื่องความเป็นไปของพระพุทธศาสนาที่เป็นไปและเป็นอยู่”

“ถ้าปรารถนาดีก็รู้เท่าไม่ถึงการ”

สาธุ! สงบแล้ว! เย็นแล้ว! สว่างแล้ว! พระคุณเจ้า

*****

เรียนเพื่อนผู้เป็นพุทธบุตรด้วยกัน

คุณเอถิด นี่แหละพุทธธรรม “โพธิ์เย็น” ให้สติ และ ปัญญา ที่ผู้เขียนได้เคยกล่าวถึง เมื่อ “สงบ” ก็ “สุขเย็น” ไม่เร้าร้อนอีกต่อไป

ต่อไปนี่ เราจะแผ่เมตตาให้ทั้งผู้วาดภาพและกรรมการผู้ตัดสินในระหว่างรอการพิสูจน์จากศิลปินทั้งหลาย ผู้ทรงคุณวุฒิและท่านศิลปิน อนุพงษ์ จันทร ว่า...จะเข้าร่วมกับชาวพุทธในการแก้ไขปัญหาพุทธศาสนาตามอรรถเจตนาอย่างไร? เราจะรอคุณ!

ภูวคณ แคนไทย มีข้อคิดฝากไปยังท่านศิลปินใหญ่น้อยทั้งหลายดังนี้

หนทางการที่แก้ไขปัญหาโดยการวาดภาพย่ำยีเพื่อให้เกิดสำนึกนั้นขอให้ท่านอ่านบทความฉบับนี้ให้จบทั้งบทความ แล้วท่านจะเห็นว่าภาพวาดไม่ได้ผลในการแก้ไขให้เกิดผลดีแต่ประการใดและนั่นมิใช่หนทางแก้ไขปัญหาด้วย จึงขอฝากข้อคิดไปยังท่าน ดังต่อไปนี้

- ขอให้ท่านได้โปรดทบทวนด้วย “สติ” ที่เป็นธรรมอันล้ำค่า จากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้ไว้ด้วยเถิด ว่า “ท่านโชคดียิ่งที่เป็นชาวพุทธและกระทำเยี่ยงนี้ในประเทศไทยดินแดนพุทธ ถ้าท่านมิใช่ชาวพุทธ และมีใจในไทยแผ่นดินพุทธ ท่านทำกับบางศาสนาในบางประเทศอะไรจะเกิดกับท่าน? ท่านคงคิดออก! แต่พุทธมิได้เป็นเช่นนั้น ท่านควรที่จะภูมิใจในพุทธศาสนา” และ “ภูมิใจที่เกิดท่ามกลางหมู่พวกเราชาวพุทธ”
- ผมภูวคณ แคนไทย เป็นศิลปินเช่นท่าน มีปากกาในมือจะเขียนอะไรก็ได้ถ้ามีเหตุผลที่ดีเพียงพอ แม้คนไทยไม่ชอบอ่านหนังสือ แต่เชื่อว่า “มีคนได้รับความรู้จากการอ่านหนังสือเล่มนี้ของภูวคณ แคนไทยไม่น้อยกว่ามีคนเห็นภาพของท่านแล้วมีความเห็นคล้อยตามท่าน” แต่ ภูวคณฯเป็นชาวพุทธ สิ่งที่พระพุทธเจ้าสอนไว้ นั่นทำให้ภูวคณฯเป็นมนุษย์มีสติ ก่อนเขียนอะไรต้องคิด คิดแล้วคิดอีก ดังนั้นจึงไม่มีถ้อยคำที่รุนแรงต่อท่านจากภูวคณฯ
- ผู้เขียนขอ ฝากคำถามเป็น “เรื่องน่าเป็นห่วงที่ ๒” เชื่อว่าท่านศิลปินและผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหลายมิได้คิดไว้แน่นอน ถ้าหากคิดต้องไม่เกิดปัญหาเช่นที่ได้เกิด คำถามนี้ไม่จำเป็นต้องตอบ เพียงแต่ตอบกับจิตได้สำนึกของท่านก็พอแล้ว ขอถามว่า...ท่านศิลปิน และ **ท่านผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหลาย.....จะอย่างไร? ถ้า!..... “เยาวชนลูกหลานของเรารังเกียจพระสงฆ์ – มองร้านเกมส์ ผับและเทคเป็นสถานที่บ่มจิตแทนวัด” ????**

จากนี้ไป... เราจะเฝ้าดูการแสดงเจตนาดีต่อพุทธศาสนาในขั้นตอนต่อไปจากคุณอนุพงษ์ จันทร และท่านผู้ทรงคุณวุฒิว่าจะอย่างไรต่อไปเพื่อพิสูจน์เจตนาดีของท่านต่อพระศาสนา!

ปฐมแห่งปัญหา

โดยพระพุทธประสงค์มีอยู่ว่า “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามิได้ฝากพุทธศาสนาไว้กับพระสงฆ์แต่เพียงคณะเดียว แต่ได้ฝากไว้กับคณะพุทธบริษัท” นั่นก็คือพวกเรานี้แหละ

ในอดีตผู้อุปถัมภ์พระพุทธศาสนาล้วนมาจาก พระมหากษัตริย์ผู้นำแห่งปวงพุทธศาสนิกชน พระเจ้าอโศกมหาราช ทรงได้พระราชอำนาจปกครองพระแท้ อับเปหิ และลงโทษพระปลอมบวชเสียกว่าหกหมื่นรูป ขณะเดียวกันได้ส่งพระไปเผยแผ่ศาสนาพุทธไปทุกทิศนอกประเทศอินเดียจนได้เติบโตในประเทศไทยมาจนถึงบัดนี้

ประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน พระพุทธศาสนาได้ตั้งรกรากและเจริญเติบโตมาจนบัดนี้ ด้วยแรงพระศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาของบูรพกษัตริย์ทั้งสิ้น

ปัญหาของ พระพุทธศาสนาในประเทศไทยปัจจุบันนี้ ที่ให้เห็นอยู่เป็นเรื่องที่เราจะต้องศึกษาในเบื้องต้นให้ถ่องแท้ มากกว่าการมาวิจารณ์ นอกจากจะมีช่องทางแก้ไขปัญหาแล้วยังมีแต่ความเสื่อมเสียที่จะมีมากขึ้น

เรื่องจริงที่เกิดขึ้นแล้ว คือ กัณฑ์จารชนในวัดพระบาทน้ำพุ ปลอมเข้ามาหาแทรกซึม บ่อนทำลาย ดังเช่นกรณี นายแอนดรูว์ มาร์แชลล์ และ นายไมเคิล บาสซาโน บาทหลวงจากนิวยอร์ก ที่แฝงตัวมาเป็นอาสาสมัครที่วัดพระบาทน้ำพุ ก่อนที่จะกลับไปแล้วเขียนบทความโจมตีตำหนิ กล่าวหาความไม่ชอบมาพากลของวัดฯอย่างเสียหาย ในบทความของ 'Timesonline' จาก The Sunday Times ซึ่ง นสพ.มดิซัน ฉบับ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๑ ได้ตีพิมพ์พาดหัวข่าว ว่า “Times แฉ “วัดพระบาทน้ำพุ” สร้างอาณาจักรบนซากผู้ป่วยเอดส์ บริหารเหมือนโรงงานความตาย

ในกรณีนี้ถ้าหากท่านได้ศึกษาในเบื้องต้นให้ถ่องแท้ จะได้ทราบว่านั่นเป็นการใส่ร้ายกันเต็มๆ บิดเบือนอย่างชัดเจน เป็นสาเหตุมาจากศาสนาพุทธได้รับการยอมรับมากขึ้นในยุโรปและทั่วโลกจนต้องออกมาสกัดด้วยวิธีสกปรกเช่นนี้

ถึงคนไทยจะเชื่อมั่นใน วัดพระบาทน้ำพุ แต่ใน โลกกว้างก็ได้เชื่อตามที่บทความได้เขียนไปแล้ว!

หรือ...คนเลวหมดทางหาเงินเข้ามาบวชแล้วทำผิวดินยี่ให้เป็นข่าว แล้วพวกเราเองเข้ามาช่วยกระพือ รื้อทำลายศาสนา ก็เป็นเรื่องที่เรานั้นแหละเวลาเองอย่าได้โทษสงฆ์เลย ศาสนาไม่มีเสื่อม แต่พวกเราเองนั่นแหละขาดซึ่งปัญญา ลึนคิด รัมโทรมพระพุทธศาสนา ทำตัวเป็นแนวร่วมมุกกลับ หรือตกเป็นยุทธปัจจัยของฝ่ายตรงข้ามทำลายศาสนาตนเอง

สาเหตุที่ทำให้พุทธศาสนามล่มสลาย คือ พุดมมากกว่าทำ (การแก้ไข) หรือ พุจดนพั้งนั้นแหละ

เพื่อให้รู้ถึงปฐมเหตุแห่งปัญหา ความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย สถานการณ์ของประเทศเรา รวมทั้งกฎหมายที่เป็นสาเหตุให้พระพุทธศาสนาอยู่ในสภาวะกลางเลือนไม่เด่นชัดในเนื้อแท้ หาเสาเอกไม่พบ ฐานไม่

มันคงอยู่ทุกวันนี้ ผู้เขียนขอนำบทความที่น่าสนใจ “พรบ.คณะสงฆ์กับอนาคตพระพุทธศาสนาของไทย” เขียนโดย ดร.ทวีวัฒน์ ปุณฺทริกวิวัฒน์ มาให้ท่านได้ศึกษาประกอบการทำความเข้าใจสถานการณ์ศาสนาพุทธอยู่ทุกวันนี้

เนื่องจากบทความมีความยาวมากผู้เขียนของคัดย่อเฉพาะใจความสำคัญที่น่าสนใจมาให้ท่านได้ทราบดังต่อไปนี้

“พรบ.คณะสงฆ์กับอนาคตพระพุทธศาสนาของไทย”

โดยดร.ทวีวัฒน์ ปุณฺทริกวิวัฒน์

ก่อนที่จะมีการออก พ.ร.บ.สงฆ์ฉบับแรกนั้น พระพุทธศาสนาได้เจริญรุ่งเรืองอยู่บนผืนแผ่นดินไทยมานานกว่า ๒,๐๐๐ ปีโดยไม่มีกฎหมายใด ๆ ร่องรับ

ปัจจัยสำคัญแห่งความเจริญรุ่งเรืองดังกล่าวมาจาก **“ความสัมพันธ ๓ เสา” ที่ได้สมดุลกันคือ พระสงฆ์ ประชาชน และรัฐ**

ในอดีตนั้นประชาชนหรือชุมชนควบคุมพระสงฆ์ในเชิงวัตถุ เช่น ประชาชนเป็นผู้ที่สร้างวัดให้แก่พระสงฆ์ที่ตนเคารพนับถือ บำรุงพระภิกษุสงฆ์ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบด้วยวัตถุปัจจัยต่าง ๆ หากพระสงฆ์รูปใดประพฤติล่วงละเมิดพระธรรมวินัย ประชาชนในชุมชนนั้นเมื่อทราบก็จะถอนการอุปฐากบำรุงเลี้ยง พระสงฆ์รูปนั้นก็ไม้อาจจะอยู่ในชุมชนนั้นได้อีก ต้องสึกหาลาเพศไปตามแต่กรณี นี่เป็นอำนาจการตรวจสอบของประชาชนที่มีต่อพระสงฆ์

ขณะเดียวกันพระสงฆ์ควบคุมประชาชนในเชิงจิตใจ หมายความว่าพระสงฆ์มีหน้าที่หลักคือศึกษาและปฏิบัติธรรม แล้วนำความรู้ที่ได้นั้นมาสั่งสอนชี้แนะแก่ประชาชน ว่ากล่าวตักเตือนประชาชนมิให้ประพฤติดนเสีย

ส่วนเรื่องสถานที่ปฏิบัติธรรม ปัจจัยสี่ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ นั้น ประชาชนเป็นผู้จัดหาให้มีใช้กิจของสงฆ์ที่จะแข่งขันกันสร้างวัตถุ หรือสะสมทรัพย์สินใด ๆ

ส่วนรัฐนั้นมีหน้าที่ในการปกป้องภัยอันจะเกิดแก่พระพุทธศาสนา ภัยของพระพุทธศาสนามีทั้งจากภายในและภายนอก ภัยภายในก็คือเมื่อมีผู้ปลอมปนมาบวชเป็นพระภิกษุเพื่อแสวงหาลาภสักการะ ประพฤติตนเป็นที่เสื่อมเสีย รัฐมีหน้าที่โดยตรงในการขจัดภัยเหล่านั้น โดยการเข้าไปตรวจสอบ วินิจฉัย และจับสึกเมื่อผิดจริง ดังเช่นที่พระเจ้าอโศกมหาราชแห่งอินเดีย และพระมหากษัตริย์แห่งสยามในครั้งอดีตได้ทรงปฏิบัติเป็นตัวอย่างไว้แล้ว

ส่วนภัยภายนอกก็คือการคุกคามจากศาสนาหรือลัทธิความเชื่ออื่น ในอันที่จะบ่อนทำลายพระพุทธศาสนาให้เสื่อมสูญไปทั้งทางตรงและทางอ้อม รัฐนั้นจะต้องมีความเข้มแข็งเด็ดขาดในการขจัดภัยจากศาสนาอื่นหรือลัทธิความเชื่ออื่นเหล่านั้น และกำหราบให้เจ็ดขยาดมิให้มากล้ำกรายพระพุทธศาสนาได้อีก

พ.ร.บ. สงฆ์ ฉบับที่ ๑

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับแรกประกาศใช้ในปี พ.ศ. ๒๔๔๕ (ร.ศ. ๑๒๑) สมัยรัชกาลที่ ๕ ท่ามกลางการปฏิรูปทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมซึ่งรวมศูนย์ที่ส่วนกลาง

พ.ร.บ. สงฆ์ ฉบับที่ ๑ สอดคล้องกับการปกครองในระบอบ “สมบูรณาญาสิทธิราชย์” ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงมีอำนาจสูงสุดในการปกครอง

ข้อดีของ พ.ร.บ.สงฆ์ ฉบับนี้ก็คือ คณะสงฆ์ร่วมกันเป็นปีกแผ่นภายใต้การบังคับบัญชาที่ชัดเจนของสมเด็จพระสังฆราช ให้อำนาจเป็นศูนย์กลางของการจัดการศึกษาแก่ประชาชนทั่วประเทศ โดยให้พระสงฆ์เป็นครูสอนหนังสือแก่นักเรียนทั่วประเทศ ทำให้พระพุทธศาสนากับการศึกษารวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ยังผลให้เกิดศีลธรรมจรรยาที่ฝังงมในหมู่ประชาชนทั้งหลาย

ส่วนข้อเสียของ พ.ร.บ.สงฆ์ ฉบับนี้ก็คือ การนำเอา “ระบบราชการ” เข้ามาใช้ในคณะสงฆ์เป็นครั้งแรก การให้คุณให้โทษแก่พระสงฆ์ขึ้นอยู่กับผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น มิได้ขึ้นอยู่กับประชาชนหรือชุมชนอีกต่อไป ทำให้ “ความสัมพันธ์ ๓ เส้า” ระหว่างประชาชน พระสงฆ์ และรัฐ สูญเสียไปเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์

พ.ร.บ.สงฆ์ ฉบับที่ ๒

พ.ร.บ. สงฆ์ ฉบับที่ ๒ ซึ่งประกาศใช้ในปี พ.ศ. ๒๔๘๔ สมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามนั้น สอดคล้องกับการปกครองในระบอบ “ประชาธิปไตย” อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แม้ว่าจอมพล ป. จะเป็นทหารและบางครั้งจะปกครองด้วยการใช้อำนาจก็ตาม แต่ด้วยจิตใจแบบ “คณะราษฎร” จอมพล ป. จะใช้รูปแบบ “ประชาธิปไตย” ที่มีรัฐสภาในการปกครองเสมอ พ.ร.บ. สงฆ์ ฉบับนี้จึงสะท้อนถึงรูปแบบการปกครองของฝ่ายอาณาจักรอย่างชัดเจน

ข้อดีของ พ.ร.บ.สงฆ์ ฉบับนี้ก็คือ มีการกระจายอำนาจในการปกครองคณะสงฆ์ พระหนุ่มเฒ่าหรือพระสงฆ์ชั้นผู้น้อยพอมิปากเสียงในการปกครองอยู่บ้าง และปัญหาภายในคณะสงฆ์ก็ได้รับการแก้ไขพอประมาณ ตามกระบวนการของ “ประชาธิปไตย” ในฝ่ายสงฆ์

ส่วนข้อเสียของ พ.ร.บ.สงฆ์ ฉบับนี้ก็คือ กระบวนการตรวจสอบอำนาจนั้นไปกระทำภายในบริบทของคณะสงฆ์เท่านั้น มิได้ขยายมาสู่ “ความสัมพันธ์ ๓ เส้า” ระหว่างประชาชน พระสงฆ์ และรัฐ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญแห่งความรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนา ทำให้พระพุทธศาสนาไม่อาจหวนกลับคืนมาสู่ความรุ่งเรืองได้ดังในครั้งอดีต

พ.ร.บ.สงฆ์ ฉบับที่ ๓

การกระทำรัฐประหารของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้นำประเทศไทยเข้าสู่ยุคมีดแห่งการปกครองในระบอบเผด็จการทหาร หลังจากที่ได้ทำลายสถาบันประชาธิปไตยในฝ่ายอาณาจักรจนหมดสิ้นแล้ว จอมพลสฤษดิ์จึงเริ่มหันมาทำลายระบอบประชาธิปไตยในฝ่ายศาสนจักร โดยการเลิก พ.ร.บ. สงฆ์ ฉบับที่ ๒ ซึ่งมีเนื้อหาเป็นประชาธิปไตยทิ้ง แล้วประกาศใช้ พ.ร.บ. สงฆ์ ฉบับที่ ๓ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งมีเนื้อหาสอดคล้องกับการปกครองในระบอบ “เผด็จการทหาร” ของตนแทน

โครงสร้างของ พ.ร.บ. สงฆ์ ฉบับที่ ๓ เป็นการรวบอำนาจภายในคณะสงฆ์ไว้ที่ “มหาเถรสมาคม” ซึ่งเป็นกลุ่มพระราชาคณะอาวุโสที่ได้รับการแต่งตั้งจำนวน ๒๐ กวάρูป โดยมีสมเด็จพระสังฆราชทรงเป็นประมุข

สูงสุด ทำหน้าที่ทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการพร้อมกันไป ปกครองพระภิกษุสงฆ์ทั่วประเทศ นับเป็นการปกครองในระบบ “คณาธิปไตย” ภายในคณะสงฆ์นับตั้งแต่นั้นมากระทั่งถึงปัจจุบัน

ข้อดีของพ.ร.บ.สงฆ์ ฉบับที่ ๓ นี้ก็คือ พระมหากษัตริย์ยังทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการแต่งตั้งสมเด็จพระสังฆราช นับว่า (ประมุขแห่ง) รัฐยังคงมีอำนาจการตรวจสอบคณะสงฆ์ในระดับหนึ่ง

ส่วนข้อเสียของ พ.ร.บ.สงฆ์ ฉบับนี้ก็คือ คณะสงฆ์เติบโตโดยปราศจากการถ่วงดุลและการตรวจสอบจากภาคประชาชนและภาครัฐ ประชาชนและพระสงฆ์ชั้นผู้น้อยไม่มีสิทธิเสียงในการตรวจสอบการใช้อำนาจในคณะสงฆ์ และในกิจการพระพุทธศาสนาทั้งปวง ส่งผลให้ผู้มีอำนาจในคณะสงฆ์มีอำนาจเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด แต่พระเถระผู้มีอำนาจซึ่งส่วนใหญ่ชราภาพแล้ว ไม่อาจแก้ปัญหาภายในของคณะสงฆ์ รวมทั้งภัยคุกคามพระพุทธศาสนาทั้งจากภายในและจากภายนอกได้เลย ส่งผลกระทบให้พระพุทธศาสนาโดยรวมเสื่อมถอยลงเป็นลำดับ

เมื่อครั้งที่ คณะ “รักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ” (ร.ต.ช.) กระทำรัฐประหารและแต่งตั้งนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรีชั่วคราวภายใต้ระบอบเผด็จการทหารนั้น มีการแก้ไข พ.ร.บ. สงฆ์ ฉบับที่ ๓ บางมาตราในปี พ.ศ. ๒๕๓๕

สาระสำคัญของการแก้ไขก็คือ แต่เดิมการเลื่อนตำแหน่งบริหารของพระราชาคณะด้วยการพิจารณา “อาวโสโดยพรรษา” ถูกแทนที่ด้วย “อาวโสโดยสมณศักดิ์” ผลที่ติดตามมาก็คือ มหาเถรสมาคมซึ่งเป็นผู้พิจารณาการแต่งตั้งสมณศักดิ์ เป็นผู้เสนอพระราชาคณะที่ “อาวโสโดยสมณศักดิ์” สูงสุดเพียงรูปเดียว ขึ้นทูลเกล้าให้พระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ มหาเถรสมาคม ได้สร้างระเบียบกฎเกณฑ์ขึ้นมาเพื่อรื้อถอนพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ไทยอันมีมาแต่ครั้งโบราณ ในการแต่งตั้งสมเด็จพระสังฆราช โดยในทางปฏิบัติแล้ว มหาเถรสมาคมเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งสมเด็จพระสังฆราชเสียเอง

พ.ร.บ. สงฆ์ ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงเป็น พ.ร.บ. สงฆ์ ฉบับเผด็จการเต็มรูปแบบ ซึ่งนอกจากภาคประชาชนและพระสงฆ์ชั้นผู้น้อยทั่วประเทศจะไม่มีส่วนร่วมเลยนั้น ยังได้ตัดพวงเส้นสุดท้ายของภาครัฐในการตรวจสอบคณะสงฆ์ออกไปด้วย นั่นคือ พระราชอำนาจของพระประมุขแห่งรัฐในการแต่งตั้งพระประมุขแห่งพุทธจักรไทย ทำให้ “ความสัมพันธ์ ๓ เส้า” ระหว่างประชาชน พระสงฆ์ และรัฐ แยกสลายออกเป็น ๓ เสี่ยงอย่างสมบูรณ์ โดยไม่มีส่วนเชื่อมโยงกันอีกเลย

*****

อนุสติ...จากผู้เขียน

ลำดับเรื่องไถ่มาตั้งแต่ต้นบทที่ได้กล่าวถึงศิลปินสวมบทบาทผู้จัดระเบียบพระสงฆ์ ต่อมาก็เป็นธรรมบรรยายเตือนสติพุทธศาสนิกชน ของพระสงฆ์ปราชญ์แห่งพุทธ **พระพรหมคุณาภรณ์** จนกระทั่งได้รับความรู้เรื่องการพัฒนาพุทธศาสนากับกฎหมาย ที่เป็นปัญหาให้พุทธศาสนาต้องถอยหลังแทบจะทรุดกองอยู่กับที่ ก็ได้รับความว่ามีปัจจัยเกี่ยวข้องอีกโยงกันอยู่ ๔ ปัจจัย คือ

๑. ศิลปิน (ประชาชน)
๒. พระสงฆ์
๓. สังคม โดยรวม
๔. กฎหมายคณะสงฆ์

จะเห็นได้ว่า **ศิลปิน** ไม่ว่าจะ**ศิลปินผู้วาดภาพ** หรือ **ศิลปินผู้สร้างงานภาพยนตร์** **ปั้นใหญ่จอมสลัด** หรือ **ภาพยนตร์พระตลก** ล้วนแต่เป็น **ประชาชน** ที่มีความเคยชินกับสังคมที่ขาดการให้วิถีคิดบนฐานของ “สติ” และ “ปัญญา” คิดจะทำอะไรก็ทำ โดยมิได้คำนึงถึงผลกระทบที่ตามมา ถูกปลุกฝังยึดมั่นในกฎหมายมากกว่าพุทธธรรม แต่ไม่ผิดกฎหมายก็จะทำ ดังนั้นจะได้ยินคำทำทนายให้ไปฟ้องศาลอยู่เป็นนิตย์ เพราะนั่นคือ เขาเป็นผลผลิตของสังคมที่เหลวแหลก ที่ยึดกฎหมายที่พัฒนาไต่ตามกิเลสไม่เคยทำนองนั้นเอง

พระสงฆ์ ผู้เป็นคนของพระพุทธศาสนา ต้องศึกษาเล่าเรียนมีความรู้ในพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้งเพื่อจะ
ได้สามารถสอนประชาชนได้ แต่ถ้าไม่ศึกษาเล่าเรียน หรือล้างคราบเก่าออกไม่ได้ ความเคยชินเก่าที่เคยเป็น
“ประชาชนผลผลิตของสังคม” ก็จะสร้างปัญหาให้พระพุทธศาสนาตั้งที่เป็นอยู่

ส่วนสังคม ดังที่เราได้ทราบมาแล้วว่า ที่ได้เป็นมาตลอดนับตั้งแต่สถาบันสงฆ์หลุดพ้นมาจากพระราช
อำนาจการบริหารขององค์พระมหากษัตริย์หลังการยึดอำนาจเปลี่ยนแปลงการปกครอง ๒๔ มิถุนายน พ.ศ.
๒๔๗๕ สถาบันสงฆ์ก็ถดถอยหาหลักยึดไม่ได้

จากนั้นมา สังคมไทยก็มาเจอนักการเมืองในยุคเริ่มต้นประชาธิปไตย ซึ่งส่วนมากเป็นทนายความนัก
กฎหมาย ที่เชื่อมั่นและมั่นใจว่าการแก้ไขปัญหาต่างๆปัญหาต้องใช้กฎหมายเท่านั้น พร้อมกับล้างสมองชนในชาติ
ให้เห็นดีเห็นงาม จนทุกคนเห็นพระสงฆ์เป็นส่วนเกินจำเป็นสำหรับสังคมไปแล้ว

ขณะที่สังคมไทยเหลวแหลกและทะเลาะกันอย่างนี้ ยิ่งกระพือประชาธิปไตยต่างคนต่างใหญ่ แม้กระทั่งพ่อค้า
ยาเสพติด เจ้าของสถานบริการเข้ามาเสนอตัวเป็นนักการเมืองได้เข้านั่งในสภา คราวนี้คนคิดที่จะรื้อฟื้น สร้าง
สังคมใหม่ก็ไม่มีทางทำได้สำเร็จ เพราะลมปากของปีศาจสามารถทำให้คนดีกลายเป็นคนเลวได้ภายในพริบตา
แล้วจะมีใครหน้าไหนที่กล้าหาญเข้ามาทำงานการเมืองแก้ไขปัญหาสังคม พื้นฟูศาสนาพุทธกันอีก?

การเมืองหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ มาจนถึงปี พ.ศ.๒๕๕๑ เป็นเวลา
เกือบ ๘๐ ปี ที่สถาบันสงฆ์ถูกกันให้อยู่วงนอก ต่างกับมุสลิมที่ได้เข้าไปนั่งในสภาฯ กฎหมายไทยได้สำแดงฤทธิ์

ประสิทธิผลออกมาให้เห็นกันแล้วว่า เวลาผ่านไปโดยสูญเปล่าไร้ประโยชน์ สังคมเหลวไหล ศาสนาพุทธก็อาจจะล่มสลายถ้ายังเป็นอย่างนี้ต่อไป

ส่วนกฎหมายของคณะสงฆ์ ขอให้ท่านผู้อ่านลองคิดเปรียบเทียบการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก และการพัฒนากฎหมายคณะสงฆ์พุทธศาสนาเอาเองนะครับว่า

๑. พระราชบัญญัติ สงฆ์ไทย ฉบับที่ใช้อยู่เป็นฉบับที่ใช้ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๐๕ ปีเดียวกับที่สูญเสียเขาพระวิหารให้เขมร ได้แก้ไขเฉพาะบางมาตราในปี พ.ศ.๒๕๓๕ โดยรัฐบาลที่มาจากการยึดอำนาจโดย คณะรักษาความสงบแห่งชาติ มีนายอานันท์ ปันยารชุนเป็นนายกรัฐมนตรี
๒. อยาตอลลาห์ โคไมนี โคนรัฐบาลของพระเจ้าซาร์แห่งอิหร่าน ขับไล่กษัตริย์ราชวงศ์ปาห์ลาวี ออกนอกประเทศได้สำเร็จขณะที่ตนเองอยู่ที่ปารีส อยาตอลลาห์ โคไมนี เดินทางกลับอิหร่าน วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๒๒ แล้วก็ได้เริ่มต้นปฏิวัติอิสลาม มีการบ่มเพาะมุสลิมหัวรุนแรงและส่งการก่อการร้ายออกไปทั่วโลก ตั้งแต่บัดนั้น
๓. พ.ร.บ.อิสลามที่ใช้อยู่ปัจจุบันเป็นฉบับที่ได้นำออกมาใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๐ หลังจากการปฏิวัติอิสลามในอิหร่าน โดย อยาตอลลาห์ โคไมนี ซึ่งได้บ่มเพาะ ขยายวิธีคิดและกลยุทธ์ใหม่ๆ เพื่อการแผ่ขยายอิสลามทุกๆวิถีทาง แม้กระทั่งด้วยการก่อการร้ายไปทั่วโลกแล้วเป็นเวลา ๑๘ ปี
๔. อีก ๑๐ ปีต่อมา พ.ศ.๒๕๕๐ อิสลามในประเทศไทยได้เสนอพ.ร.บ.อิสลามใหม่มี สภาชูรอตามแบบอย่างอาหรับ และอาณาจักรมัชปาหิตเพื่อตั้งชุมชนอิสลามเป็นเอกเทศไม่ยอมรับอำนาจรัฐฯ นอกจากนี้ยังเสนอ พ.ร.บ.กองทุนชะกาต ใช้เงินจากภาษีของชาวพุทธอุดหนุนอิสลาม แต่ก็ไม่ผ่านสภาฯ ทั้ง ๒ ฉบับ
๕. ขณะนี้ ปี พ.ศ.๒๕๕๑ พระราชบัญญัติสงฆ์ ยังใช้ฉบับปี พ.ศ.๒๕๐๕ เหมือนเดิม !!!!!

เรื่องจริงมิใช่กล่าวหา... ถ้าจะเปรียบพุทธชนเป็นผู้มีจิตใจเอื้ออารี นั้นถูกต้อง แต่...**ล้าหลังและเพิกเฉยต่อพุทธศาสนาเหลือกำลัง**

ขอท่านผู้อ่านได้โปรดคิดเอาเองว่า ที่ผ่านมาผู้บริหารบ้านเมือง คือ นักการเมืองวันๆ เขาคิดเรื่องอะไรกันบ้าง???

แก่วิกฤติศาสนาพุทธ มีหนทางเดียวและด่วนที่สุด คือ ทำพระพุทธศาสนาให้เป็นศาสนาที่มีตัวตนอยู่ในทะเบียนประจำบ้านประเทศไทย ใครเป็นเจ้าของบ้าน? ใครคือลูกบ้าน โดยระบุว่า “พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ” รับรองได้ว่าเจ้าของบ้านใจดี ไม่โหดร้าย เปี่ยมด้วยเมตตา

อย่าได้เชื่อนักวิชาการ ที่ได้บอกว่าศาสนาอยู่ที่ใจไม่จำเป็นต้องบรรจุพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติก็ได้

ดังเช่น เรื่อง

“Secular State: อินเดียไม่ประกาศให้ศาสนาใดเป็นศาสนาประจำชาติ”

ดร.เชษฐ ติงสัจจติ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้ให้ความเห็นในการให้ คุณภาพันท์ รัศมีศรีทอง สัมภาษณ์ ใน...ประชาไทออนไลน์ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๐

ในฐานะที่ ดร.เชษฐฯ เป็นอดีตนักศึกษานิเทศศาสตร์ในมหาวิทยาลัยในประเทศไทยได้ให้ความเห็นเรื่องศาสนาประจำชาติในประเทศไทยโดยเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย ซึ่งผู้เขียนได้ประมวลการให้สัมภาษณ์ไว้ ดังนี้

๑. เมื่อเกิดประเทศอินเดียขึ้นก็ระบุเลยว่าอินเดียเป็น Secular State (ประเทศที่ไม่เน้นเรื่องศาสนาหรือมีศาสนาครอบงำทางการเมือง) หรือประเทศที่ไม่ถือว่าศาสนาใดเป็นศาสนาประจำชาติ เพื่อให้ชนกลุ่มน้อยมีตัวตนขึ้นมา ถ้าเขียนว่าอินเดียเป็นศาสนาประจำชาติจะทำให้ทุกคนต้องนับถือฮินดู หรือกฎหมายทุกอันต้องออกมาสอดคล้องรองรับความเป็นฮินดู
๒. ถ้าอินเดียยึดถือประชากร ๘๐ เปอร์เซ็นต์แล้วประกาศศาสนาฮินดูเป็นศาสนาประจำชาติ ระบบวรรณะก็จะยังคงอยู่ คนที่นับถือศาสนาอื่นอาจจะไม่มีสิทธิในสภาหรือไม่มีวันหยุดราชการเป็นของตนเอง ไม่สามารถใช้ภาษาตนเองเป็นภาษาราชการได้
๓. ปัจจุบันภาษาราชการในอินเดียมี ๑๕ ภาษา หนึ่งในภาษานั้นก็มีฮินดูซึ่งเขียนด้วยตัวอักษรอาหรับ ถ้าคนมุสลิมไม่สามารถเขียนอักษรเทวนาครีได้ก็สามารถใช้อักษรอาหรับเป็นภาษาคิดต่อราชการได้ ภาษาทั้ง ๑๕ ภาษาจะแบ่งตามเชื้อชาติ ทั้งนี้ ประเทศอินเดียแบ่งออกเป็น ๒๐ รัฐที่ใช้ภาษาต่างกัน แต่ละรัฐจะภูมิใจในศาสนาของตัวเอง ดังนั้น เมื่อเข้าไปในแต่ละรัฐก็เหมือนเปลี่ยนประเทศใหม่ แต่ในธนบัตรเขาจะพิมพ์ภาษาทั้ง ๑๕ ภาษาลงไป หรือวันหยุดราชการก็จะหยุดทุกศาสนาเพื่อให้ทุกศาสนาเท่าเทียมกัน ดังนั้นแม้เป็นชนกลุ่มน้อยก็สามารถประกอบพิธีของเขาได้
๔. ประเทศอินเดียยอมรับกันในความต่างสูงมาก มิฉะนั้น อินเดียยูเนียนหรือสหพันธรัฐอินเดียตามศัพท์เดิมที่มหาดมະคานธีตั้งก็ไม่สามารถรวมกันได้ การเป็น Secular State แล้วยังทำให้สังคมมันมันกัน
๕. จากคำถามว่า “ถ้าเปรียบเทียบลักษณะร่วมและลักษณะที่แตกต่างระหว่างอินเดียกับไทย” ดร.เชษฐฯ ได้ตอบว่า

“ลักษณะร่วมคือเป็นสิ่งหลากหลายเหมือนกัน ประเทศไทยมีทั้งคนนับถือศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ หรือศาสนาอื่นๆมาอยู่ร่วมกัน เพียงแต่เรากลักรู้สึกว่าแกนของเมืองไทยคือศาสนาพุทธและจะต้องหยุดที่ความสำคัญของศาสนาพุทธเท่านั้น ต้องใช้ภาษาไทยเป็นภาษาราชการเท่านั้น คนไทยชอบไปมองต่างประเทศที่คิดว่ามันเป็นอารยะแล้วแต่ไม่มองประเทศที่มีลักษณะพื้นฐานคล้ายๆกัน”

อ่านความเห็นของดร.เชษฐฯ ทุกข้อแล้ว ต้องกลับไปพิจารณาว่าดร.เชษฐฯ ได้ไปเล่าเรียนวิชาการอะไร? ที่ไหนมา? ก็พบว่า การศึกษาของท่านคือ **ระดับคุณวุฒิบัณฑิต ด้านประวัติศาสตร์ศิลปะจากสถาบัน**

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติแห่งประวัติศาสตร์ศิลปะการอนุรักษ์พิพิธภัณฑ์สถานวิทยา (National Museum Institute of History of Art Conservation and Museology) ที่ประเทศอินเดียเป็นเวลา ๔ ปี กลับประเทศไทยปี พ.ศ.๒๕๕๐

ได้พิจารณาด้วยมาตรฐานในระดับสูงแล้ว พบว่า

๑. ดร.เชษฐฯ เป็นศิลปินและสอนวิชาโบราณคดี ในมหาวิทยาลัยเดียวกันกับสถาบันที่ได้จัดประกวดภาพวาด ที่มีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้ตัดสินด้วยมาตรฐานระดับสูงให้ภาพภิกษุ สันดานกาได้รางวัลที่ ๑ เหรียญทอง
๒. ในช่วงตั้งแต่เริ่มมีการปฏิบัติกรของผู้ก่อการร้ายในภาคใต้เริ่มเหตุการณ์ปล้นปืนที่กองพันพัฒนาจว.นราธิวาส วันที่ ๔ มกราคม ปี พ.ศ.๒๕๔๗ จนถึงเหตุการณ์ฆ่ารายวัน ฆ่า ๒ นาวิกโยธิน ทำร้ายครูจูลิง ปงกันมูล จนตาย ดร.เชษฐฯ ยังอยู่ที่ประเทศอินเดีย

ดังนั้นเพื่อให้ท่านผู้อ่านที่เคยได้อ่านความเห็นการให้สัมภาษณ์ของดร.เชษฐฯ ในสื่อต่างๆซึ่งขณะนี้ยังมีอยู่ที่เว็บไซต์ของ มหาวิทยาลัยเที่ยงคืน จะได้ทราบสถานการณ์ “ศึกสองศาสนาในอินเดีย” เป็นการศึกษาความจริงที่เกิดขึ้น และเป็นอยู่ในอินเดีย ประเทศที่ ดร.เชษฐฯ ได้ไปอยู่ไปเล่าเรียนมาถึง ๔ ปี ด้วยอีกมุมหนึ่ง

ศึกสองศาสนาในอินเดีย ..... ข้อมูลจาก เนชั่นสุดสัปดาห์

เหตุจลาจลที่ลุกลามไปทั่วรัฐคุชราตเริ่มขึ้นเช้าวันพุธที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๔๕ เมื่อชาวฮินดูหัวรุนแรงหลายร้อยคนพยายามบุกเข้ารื้อทำลายมัสยิดของชาวมุสลิม โดยใช้ก้อนหิน ก้อนอิฐ ตลอดจนขว้างปาเข้าใส่มัสยิด เพื่อแก้แค้นที่ชาวมุสลิมยกพวกเข้าโจมตีและจุดไฟเผาสดไฟฆวนหนึ่งในรัฐคุชราต เป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิต ๕๘ คน ซึ่งในจำนวนนี้ เป็นเด็กและสตรีถึง ๔๐ คน

นาทีชีวิต

นิละขันธ์ ภาคีเย เป็นหนึ่งในผู้รอดชีวิตจากเหตุการณ์โจมตีฆวนสดไฟ เขาเล่าให้ฟังว่ารถไฟหยุดลงที่สถานีโกธรา เพราะมีคนไปดึงสายโซ่ให้รถหยุด จากนั้นก็มีคนเริ่มขว้างปาก้อนหินเข้าใส่ฆวนสดไฟประมาณ 30-45 นาที ก่อนจะจุดไฟเผาสดไฟ ซึ่งนิละขันธ์ไม่ทราบว่าทำได้อย่างไร

“ไม่มีใครสามารถออกไปจากฆวนสดไฟและวิ่งหนีไปได้ เพราะฝูงคนข้างนอกคอยปาก้อนหินเข้าใส่ตลอด” เขาข้อนรำลึกถึงเหตุการณ์สยของขวัณ

“ผมจ้างซีกรงหน้าต่างออกได้ซีหนึ่ง ก่อนยื่นศีรษะออกไปดูเหตุการณ์ และกระโดดลงไป ทางเกงของผมติดไฟและเขาก็เป็นแผลไหม้”

แต่หลายคนไม่โชคดีเช่นนั้น “ผมได้ยินเสียงกรีดร้องขอความช่วยเหลือในช่วงที่เดินออกมาจากบ้านแล้วจึงเห็นลูกไฟก้อนใหญ่” ราเกษ กิmani ซึ่งอาศัยอยู่แถบนั้น เล่าให้ฟัง

“ผมเห็นคนยื่นแขนและศีรษะออกมาจากหน้าต่าง เพื่อพยายามหนี มันเป็นภาพที่น่ากลัวมาก”

ส่วนในเมืองอาห์เมดาบัด ผู้ตกเป็นเหยื่อของการจลาจล ผลจากการลุกฮือของฮินดูเพื่อแก้แค้นการที่มุสลิมจุดไฟเผาฆวนสดไฟ ก็ประมาณไม่แพ้กัน

“ทุกสิ่งที่เราเคยมี ไม่ว่าจะที่บ้าน ข้าวของ เงินทอง ไม่มีอะไรเหลือเลย” เรห์มัด บิบี รำพึงขณะ เบียดเสียดกับชาวมุสลิมหลายร้อยคนในมัสยิดแห่งหนึ่ง

บิบี กล่าวว่า ตำรวจไม่พยายามเข้าไปควบคุมฝูงชนที่บ้าคลั่งเลย เหตุการณ์สงบลงก็ต่อเมื่อทหารเข้าไป รักษาสถานการณ์นั่นเอง

“ตอนนี้เราไม่มีบ้านแล้ว หรือหากมีเหลืออยู่ ใครจะรับผิดชอบความปลอดภัยของเรา ทหารจะไม่อยู่แถว นี้ตลอดไป”

ชาวฮินดูหัวรุนแรง ได้ก่อเหตุเผาทำลายมัสยิดเก่าแก่แห่งนี้ เมื่อปี ๒๕๓๕ โดยอ้างว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็น พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ของชาวฮินดู ภายใต้อิทธิพลที่เชื่อว่าเป็นสถานที่ประสูติของพระราม หนึ่งในร่างอวตารของพระ นารายณ์

การแย่งชิงพื้นที่บริเวณดังกล่าว กลายเป็นชนวนการต่อสู้นองเลือดระหว่างชาวฮินดู ซึ่งเป็นชนส่วนใหญ่ของอินเดีย กับชาวมุสลิมอินเดีย ทำให้มีผู้เสียชีวิตไปกว่า ๓,๐๐๐ คนในช่วงหลายปีที่ผ่านมา

ทั้งนี้ แม้ประเด็นปัญหาอยู่ในรัฐอุตตรประเทศซึ่งมีการแย่งชิงสถานที่สร้างเทวสถาน แต่ความรุนแรง ครั้งล่าสุดมาอุบัติขึ้นที่รัฐคุชราต เพราะความแตกต่างทางศาสนาในรัฐนี้มีอยู่มากสุด

วิกฤตอโยธยา

ต่อไปนี้คือลำดับเหตุการณ์ความขัดแย้งที่เป็น ศักสองศาสนา

- ปี ๒๐๑๑ : มีการสร้างมัสยิดบนจุดที่ชาวฮินดูบางคนระบุว่า เป็นสถานที่ประสูติของพระรามในเมือง อโยธยา
- ปี ๒๓๕๖: มีรายงานว่าเกิดเหตุรุนแรงทางศาสนาขึ้นในบริเวณนี้เป็นครั้งแรก
- ปี ๒๔๐๒ : ผู้ปกครองอังกฤษสร้างรั้วกั้นบริเวณสถานที่สวดมนต์ เท่ากับแบ่งพื้นที่ส่วนในให้มุสลิม และส่วนนอกให้ฮินดู
- ปี ๒๔๕๒ : เทวรูปพระรามไปปรากฏอยู่ในมัสยิด ท่ามกลางเสียงกล่าวหาว่าพวกฮินดูนำไปตั้งไว้ ทำให้ มุสลิมก่อการประท้วง และสองฝ่ายฟ้องร้องกันเอง จนรัฐบาลระบุให้เป็นที่พื้นที่มีปัญหาและปิดตาย
- ปี ๒๕๒๖: ฮินดูตั้งคณะกรรมการ "ปลดปล่อย" สถานที่ประสูติของพระรามและมีแผนสร้างวิหารให้ พระองค์ โดยมีกลุ่มวิษณุ ฮินดู ปารีชาด (วีเอชพี) เป็นแกนนำ ขณะที่นายถล ภิรติชนะ อัควานี ผู้นำ พรรคภราตียะ ชนตะ (บีเจพี) ในสมัยนั้น เข้าเป็นผู้นำการรณรงค์
- ปี ๒๕๒๕ : ผู้พิพากษาศาลแขวงสั่งให้เปิดมัสยิดเจ้าปัญหาให้พวกฮินดูเข้าไปบูชา มุสลิมตั้ง คณะกรรมการปฏิบัติการมัสยิดบารี เพื่อประท้วง
- ปี ๒๕๓๒ : กลุ่มวีเอชพีเดินหน้าแผนการสร้างวิหาร ด้วยการวางศิลาฤกษ์บนจุดที่อยู่ถัดจากมัสยิดเก่า
- ปี ๒๕๓๓ : อาสาสมัครกลุ่มวีเอชพีทำลายมัสยิดบางส่วน นายกรัฐมนตรีจันตรา เซการ์ พยายามระงับ ข้อพิพาทด้วยวิธีเจรจา ซึ่งล้มเหลวในปีถัดมา
- ปี ๒๕๓๔ : พรรคบีเจพีชนะการเลือกตั้งในรัฐอุตตรประเทศ ซึ่งเมืองอโยธยาอยู่ในรัฐนี้

- ปี ๒๕๓๕ : ผู้สนับสนุนกลุ่มวีเอชพีเข้าทำลายมัสยิด นำไปสู่การจลาจลทั่วประเทศระหว่างฮินดูและมุสลิม มีผู้เสียชีวิตกว่า 2,000 คน
- ปี ๒๕๔๑ : พรรคบีเจพีได้เป็นผู้นำรัฐบาลผสม มีนายอตัล พินารี วัชปายี เป็นนายกรัฐมนตรี
- ปี ๒๕๔๔ : เกิดความตึงเครียดระหว่างงานรำลึกมัสยิดถูกทำลาย กลุ่มวีเอชพีประกาศอีกครั้งว่าจะสร้างวิหารบริเวณนี้
- มกราคม ๒๕๔๕ : วัชปายีตั้ง "คณะกรรมการอโยชยา" พร้อมแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ระดับสูงให้จัดการเจรจากับผู้นำฮินดูและมุสลิม
- กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ : พรรคบีเจพีกล่าวในการหาเสียงเลือกตั้งรัฐอุตตรประเทศ ไม่แสดงท่าทีสนับสนุนการสร้างวิหาร ขณะที่กลุ่มวีเอชพียืนยันเส้นตายจะเริ่มสร้างวิหารวันที่ 15 มีนาคม อาสาสมัครหลายพันคนหลังไหลไปยังจุดก่อสร้าง มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 55 คนระหว่างนักเคลื่อนไหวฮินดูเดินทางกลับมาในขบวนรถไฟจากเมืองอโยชยา และนำไปสู่การลุกฮือของฮินดูในรัฐคุชราตเพื่อล้างแค้น

สรุป

เพื่อให้เป็นความกระจ่างแก่ผู้ที่คิดว่าไทยไม่จำเป็นต้องมีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติตามอย่างนักวิชาการอีกหลายท่านได้ออกมาอวดรู้ คิดเอาว่าตนเองเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ว่า

๑. อินเดียยังไม่สามารถระบุศาสนาประจำชาติได้อีกแล้ว เพราะว่าประชากรมุสลิมมีจำนวนมากและมีความรุนแรงจากยึดถือคำสอนของคัมภีร์อย่างมุ่งมั่น ฮินดูก็ถือว่าเป็นชนส่วนใหญ่มี ประวัติศาสตร์เก่าแก่คิดว่าตนเองเป็นลูกหลานพระราม
๒. ถ้าหากอินเดียประกาศให้ฮินดูเป็นศาสนาประจำชาติตั้งแต่ได้รับเอกราชใหม่ๆ ขณะที่มุสลิมแยกตัวเองออกเป็นประเทศอิสลามปากีสถานก็คงไม่มีปัญหาใดๆ
 ขณะนั้นมุสลิมมีตกค้างอยู่ในอินเดียไม่มากนัก แต่ด้วยบทบาทบุญคุณของอิสลามมิให้กุมกำเนิด ก็เลยมีประชากรอิสลามในอินเดียเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจนเป็นปัญหาเช่นที่เป็นอยู่ทุกวันนี้
 ถึงกระนั้น มหาตมคานธีถูกลอบสังหาร ก็เพราะ “การที่ คานธีแสดงความเห็นใจต่อชาวมุสลิม หรือ อ่านข้อความจากคัมภีร์อัลกุรอานในระหว่างการชุมนุมสวดมนต์ของชาวฮินดู หรือเรียกร้องให้อินเดียขจัดเซพธ์พัสสินบางส่วนของอินเดียให้แก่ปากีสถาน ที่กำหนดไว้ในแผนการแบ่งแยกประเทศ” ในที่สุด...มหาตมคานธีถูกสังหาร เมื่อ วันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ.๒๔๙๑
๓. พุทธศาสนิกชนเป็นชนที่มีพรหมวิหารสี่ ไม่มีนินสยะเอาเปรียบ ไม่มีนินสยะรุกรานใคร ดังนั้น ตามที่ ดร.เชษฐา ได้มีความเห็นว่า “ถ้าอินเดียยึดถือประชากร ๘๐ เปอร์เซ็นต์แล้วประกาศศาสนาฮินดูเป็นศาสนาประจำชาติ ระบบวรรณะก็จะยังคงอยู่ คนที่นับถือศาสนาอื่นอาจจะไม่มีสิทธิในสภาหรือไม่มีวันหยุดราชการเป็นของตนเอง ไม่สามารถใช้ภาษาตนเองเป็นภาษาราชการได้”

ขอเรียนขอความกรุณาจาก ดร.เชษฐาว่า **อย่าดูแคลนความมีน้ำใจของคนไทยพุทธเป็นอันขาด โปรดได้ดูว่า มีมุสลิมมากมายในสภาฯ เพราะน้ำใจชาวพุทธหรือไม่?**

ดร.บาบา สาเหบ เอ็มเบ็ดการ์ (Dr. Baba Saheb Ambedkar) ดร.เชษฐา รู้จักไหม? เป็นพุทธศาสนิกชนชาวอินเดียมิใช่หรือ? ผู้นี้แหละที่ได้รับความไว้วางใจเชื่อในความเป็นคนกลางน้ำใจพุทธจึงได้เป็นกำลังสำคัญในการร่างรัฐธรรมนูญอินเดีย เราน่าจะร่วมกันภูมิใจในความมีจิตใจที่เที่ยงตรงของชาวพุทธ...เราให้มามากแล้ว อาจารย์น่าจะรู้!

เพื่อตอบย้าให้ ดร.เชษฐา นักเรียนอินเดียภูมิใจในพุทธศาสนา ขอดถามว่า..สัญลักษณ์ประจำชาติของอินเดียคืออะไร “กงล้อธรรมจักร” และ “สิ่งสี่เสียบบนเสาศิลาหินพระเจ้าอโศกมหาราช” สัญลักษณ์พระพุทธรูปศาสนาที่มีหรือ?

ถึงเพื่อนสื่อฯ และ ท่านผู้อ่าน

การที่สื่อฯ ไปสัมภาษณ์แล้วเขียนออกมาให้ประชาชนได้อ่าน จะต้องศึกษาเรื่องที่ไปสัมภาษณ์ให้ลึกเพียงพอและกลั่นกรองก่อนนำออกตีพิมพ์เผยแพร่

ถ้าหากไม่มีใครนำความจริงมาแย้ง นั่นคือปัญหาที่จะทำให้เกิดวิกฤตขึ้นบนแผ่นดินไทยที่รักและหวงแหนได้ในวันข้างหน้า ยิ่งเดี๋ยวนี้ยากที่จะมีใครกล้าต่อแย้งสื่อฯ....กลลกลดแล้ว!

ในสมัยปราบผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ หน่วยงานด้านความมั่นคงได้เคยจัดอบรมสัมมนาเรื่องความมั่นคงให้กับสื่อฯทุกแขนง แต่บัดนี้ไม่มีแล้วและไม่มีใครกล้าจัดเพราะกลัวข้อหาครอบงำสื่อฯ ทางด้านสื่อฯจะศึกษาเองก็ไม่! รับความรู้จากที่นักวิชาการมุสลิมจัดสัมมนาสร้างภาพก็เลยผิดพลาดอยู่อย่างนี้แหละ

ประชาชนอยู่ด้วยความขมขื่น รู้!..แต่ไม่มีกระบอกเสียง ยุคนี้อีกยิ่งใหญ่ล้มรัฐบาลได้ก็แล้วกัน....แป๊ะๆ...กลลกลดแล้ว!

จากการไม่รู้แจ้งของทั้งสื่อฯผู้สัมภาษณ์ และผู้ให้สัมภาษณ์ จะเป็นการยึดยึดความรู้อันผิดให้ประชาชนในที่สุดในอนาคตเหตุการณ์รุนแรงจะต้องเกิดโดยไม่มีทางแก้ไขดังเช่นที่เกิดขึ้นในประเทศอินเดียทุกวันนี้ เรียนเพื่อนสื่อฯทุกๆท่าน ถ้าหากท่านคิดว่าท่านรู้เท่าๆกับใครๆรู้ หรือท่านอยากจะรู้อะไรก็ค้นหาความรู้ นั้นได้.....จริงครับ ! ผู้เขียนเชื่อ! เราต่างก็รู้พอๆกัน ถ้าค้นหาและศึกษา แต่วิธีคิดนั้นไม่เหมือนกันแน่ ขึ้นอยู่กับเจตนา หรือประสบการณ์ที่ฝังอยู่ในจิตใจสำนักต่างหาก

ภูวดล แคนไทยมีเจตนาเอาความรู้ที่มีและได้ศึกษามาเพื่อปกป้องประเทศชาติ และศาสนา ภูวดลฯ ก็มีวิธีคิดอย่างที่เขียนนี้แหละ ล้วนเป็นความจริงและมีที่มา มิได้ตีไปใส่สี่หรือตามกระแสแต่ประการใด

ภูวดลฯ ได้ทำแล้วเพื่อชาติ ศาสนา และเพื่อประชาชนไทยได้รู้เท่าทันเหล่าเหล่าผู้ประสังค์ร้าย เพื่อหยุดไฟที่กำลังจะลุกลามไปทั่วแผ่นดิน เพื่อมิให้ประชาชนหลงผิดขบถต่อแผ่นดินตนเอง เพื่อนสื่อฯได้ทำอะไรเพื่อชาติแล้วยัง? ถ้าข้อมูลที่ภูวดลฯได้เขียนไว้เป็นประโยชน์ของเพื่อนสื่อฯ ภูวดลฯ ยินดีเป็นอย่างยิ่ง! ถ้าเพื่อประเทศชาติละก็...สิทธิเป็นของเพื่อนแล้ว

ขอถามชาวไทยผู้เป็นพุทธบุตร ที่เป็นห่วงสังคมไทยและพุทธศาสนาอยู่ทุกวันนี้ ว่า

- เราจะถ่วงเวลาที่จะให้ไทยมีพุทธศาสนาประจำชาติไปอีกนานเท่าไร?
- เราจะรอให้มุสลิมที่ขยายชุมชนเป็นกองไฟอยู่ทั่วไทย และโตเกินแก้ไขก่อนหรือ?
- เราจะรอให้พล.ต.จำลอง ศรีเมือง นำศาสนาใหม่มาเป็นแกนศาสนาแทนมหาเถรสมาคมก่อนหรือ?
- เรายังคิดว่าความเห็นของนักวิชาการ ที่สื่อฯ “รู้เท่าไม่ถึงการณ์” นำมาขัดแย้งใส่พวกเราเป็นเรื่องที่ควรเชื่อถืออีกหรือ?

ดังนั้นจะต้องมีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย เดียวนี้ และทันที ก่อนที่ทุกอย่างจะสายเกินไป !!!

อย่าไปฟังคำว่า Secular State จากนักวิชาการ ขอให้ดู**มาเลเซียก็เป็นที่ Secular State แต่มีศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ** แต่ มาเลเซียก็กลัวขบวนการก่อการร้ายอัลเคดาห์เพราะ**ประเทศอิสลามที่มีได้ใช้กฎหมายชารีอะฮ์ปกครองประเทศ อัล เคดาห์จะถือว่าเป็นประเทศอิสลามนอกคอก** ยังมีประเทศอิสลามอีกหลายประเทศที่เป็น Secular State โดยมีได้ใช้กฎหมายอิสลามปกครองประเทศแต่มีอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ

ประชาชนชาวไทยมิใช่ชนเร่ร่อน มีถิ่นที่อยู่แน่นอน มีประวัติศาสตร์สืบย้อนกลับไปหาบรรพบุรุษได้ มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติโดยพฤตินัย

ถ้าหากท่านผู้อ่านได้ศึกษาประวัติศาสตร์ประเทศมาเลเซีย หรือ มาลายูจะเห็นว่ามิประวัติถอยหลังไปได้ตั้งแต่ นับถือศาสนาอิสลามเท่านั้น แม้แต่มาลายูก็เริ่มเป็นประเทศเมื่อเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ ก่อนนั้นต่างเมืองต่างก็มีกษัตริย์เรียกว่า “สุลต่าน” ต่อมาเมื่อได้เป็นอิสรภาพจากอังกฤษแล้วได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ประเทศมาเลเซีย”

เป็นความหวังว่า เมื่อประเทศไทยมีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติแล้ว ทุกอย่างจะดีขึ้นด้วยกฎหมายลูกและกฎระเบียบที่จะใช้จัดการพระปลอม รวมทั้งพระจริงที่ทำตัวเป็นเหลือบเกาะศาสนาหากิน

พระดี ๆ จะได้มีกำลังใจศึกษาและสั่งสอนพวกเรา ลูกหลานพวกเรา เป็นฐานและกำลังสำคัญในการกอบกู้สังคมไทยต่อไป

สำคัญที่ว่า เราพุทธศาสนิกชนอย่าได้ปล่อยให้พระสงฆ์ต้องออกไปต่อสู้เพื่อพระพุทธศาสนาอย่างโดดเดี่ยวอีก เพราะนั่นจะเข้าแผนต่างศาสนาที่จะนำไปซ้ำเติมได้ เราทุกคนต้องนำหน้าขอเพียงพระสงฆ์เป็นกำลังใจดูแลจิตวิญญาณของลูกหลานเราให้เป็นคนดีของเราก็คพอแล้ว

ถ้ากฎหมายสงฆ์เข้มแข็ง ก็เหมือนพระวินัยธร และเจ้าหน้าที่ปกป้องศาสนามีกระบองไว้ใกล้ๆมือ จะได้ทูปกิเลสพระสงฆ์สันดานกา มีอำนาจจัดระเบียบทำการกวาด – ล้าง พระพุทธศาสนาให้สะอาด พระตุ๊ด เณรแต้วจะได้หมดไปเสียที และ

ศิลปินของเราจะได้ไม่ตกไปเป็นยุทธปัจจัยของฝ่ายตรงข้ามอีกต่อไป...ดังที่ผู้เขียนได้นำยุทธวิธี
ของฝ่ายตรงข้ามไว้ว่า

สงครามยุคต่อไปนี้

จะเป็นสงครามที่ฝ่ายที่มุ่งร้ายต่อแผ่นดินไทย

จะใช้เล่ห์หลอกล่อประชาชนให้ขบถต่อแผ่นดินตนเอง

ดังนั้นถ้าหากประชาชนไทย

ไม่ “รู้เรา” เพื่อปรับตนเอง

ไม่ “รู้เขา” เท่าทันในเล่ห์เหลี่ยมผู้ประสงค์ร้าย

เรานั้นแหละจะเป็นผู้ที่จะล่มนามาไทยเสียเอง

